

מלפ"ד - מרכז למיון והתערבות פסיכולוגית ראשונית בחירום

אדלר מימון נעמי^{1, 2, 3}, בלוך אילה^{4, 5}, קוזלובסקי מני^{3, 4}, שוורץ אלון^{1, 6}, גולדברג שרה¹, מרין עופר^{1, 6}

1. המרכז הרפואי שערי צדק
2. המרכז הרפואי הדסה עין כרם
3. אוניברסיטת בר אילן
4. אוניברסיטת אריאל בשומרון
5. המכון הלאומי לשיקום נוירופסיכולוגי (ע"ר)
6. הפקולטה לרפואה באוניברסיטה העברית

1. להעריך את שביעות הרצון של הפונים למרכז.
2. לתאר מקרים אופייניים .
3. להעריך את הקשר בין הפחתת התסמינים לשביעות הרצון מהמלפ"ד.

במחקר השתתפו 40 נבדקים (13 גברים, 4 מתחת לגיל 18), שפנו לקבלת טיפול במלפ"ד עם תלונות של מצוקה בעקבות חשיפה לאירוע רב נפגעים. צוות בראשות פסיכולוגית ביצע הערכה והתערבות ראשונית ולאחר מכן ערך מיון שמבוסס על הערכה זו. לאחר השחרור נערכו שיחות מעקב טלפוניות, בטווח של 2-3 שבועות מקבלת הטיפול ונבדקו שביעות הרצון מהשירות ורמת המצוקה הנפשית. הנבדקים במחקר התבקשו לענות על השאלונים: ICSQ-8- Client Satisfaction Questionnaire short-form of the PTSD Checklist for DSM-5 (PCL-5).

מטרות המחקר שיטת המחקר

בשבת, 7.10.23, הותקפה מדינת ישראל על ידי ה"חמאס" בהתקפה רצחנית ושכללה ירי טילים וחדירת מחבלים אשר רצחו, אנסו, התעללו וחטפו ילדים ומבוגרים. התקפה זו הותירה רושם עצום וזעזוע על כל ישראל. תגובות נפשיות כמו תגובות פוסט טראומטיות, חרדה, דחק ועוד, התעוררו בקרב רבים.

במוצאי השבת הוקם במרכז הרפואי שערי צדק חדר מיון נפשי - מלפ"ד (מרכז למיון והתערבות פסיכולוגית ראשונית בחירום), באישור משרד הבריאות. בשבוע הראשון לפעילות המרכז נקלטו מעל 100 מבוגרים וילדים להתערבות ראשונית ממוקדת, ואליהם נוספו מאות בשבועות שלאחר מכן.

בדומה לפניה למלר"ד בבתי החולים לצורך מיון וטיפול רפואי ראשוני, כך מגיעים הפונים למלפ"ד על מנת לקבל טיפול נפשי והתערבות ראשונית שממוקדת בתגובות הנפשיות. בהמשך, רבים מהם ממשיכים בטיפול ארוך יותר, בהתאם לצרכים ולרצונם.

שביעות הרצון מהטיפול והשירות במלפ"ד היתה גבוהה (M=26).

כמו כן, נמצא קשר מובהק בין ירידה בתסמינים הפוסט טראומטיים לבין שביעות הרצון מהטיפול ($p<0.05$).

בבוקר ה-8.10, הגיע אב צעיר עם שני ילדיו הפעוטים לקבל טיפול רפואי במרכז הרפואי שערי צדק, לאחר שאחד מהילדים נפצע בגופו באירועי ה-7.10. נזקק לטיפול. במהלך אותם אירועים נרצחה האם כשהגנה על הילדים. הילדים שהו יחד עם אמם במהלך האירוע, וחוו אירועים טראומטיים אשר התקשו להביע במילים. במהלך היום, הגיעה מן המלפ"ד פסיכולוגית מומחית בטיפול בטרומה בילדים בגיל הרך לטפל בילדים ובאביהם, וסייעה לעיבוד ראשוני לאירוע. עיבוד זה היה משמעותי בשל התגובה הפוסט טראומטית בגיל צעיר, וכן בשל העובדה כי מעבר להיבט הטיפולי, היה צורך לדווח את הילדים כדי להבין מה אירע לאמם ונדרשה רגישות של המטפלת לנווט בין הצרכים של האב ומשפחתו לבין הצרכים השונים של גורמים רשמיים בסיטואציה. באותו הזמן, ובעקבותיהם, הגיעה למרכז הרפואי שערי צדק גם שכנה שטיפלה בילדים במשך האירוע לאחר שאמם נרצחה. היא הגיעה למלפ"ד על מנת לקבל סיוע נפשי עקב האירועים הטרומטיים שחוותה יום קודם לכן, וההתערבות הטיפולית הראשונית נעשתה על ידי פסיכולוגית מומחית בטיפול בטרומה למבוגרים. האירועים היו כה טראומטיים וכה טריים, וההתערבות הטיפולית סייעה להחזקה ולעיבוד ראשוניים. התערבויות אלו, סייעו באופן אישי בכל אחד מהמקרים, וגם בעיבוד ההדדי של המטופלים במקביל משום שהאירועים שחוו נקשרו זה בזה, ובשיתוף הפעולה של המטפלות במקרים בהקשר זה. הטיפול באב ובילדיו נמשך גם לאחר שחרורם מהמרכז הרפואי, כדי להבטיח הכלה והחזקה מתמשכים ולהעביר את הטיפול לגורמים רלוונטיים בקהילה. מאות מקרים טופלו על ידי צוות המלפ"ד שהורכב מאנשי צוות מהמרכז הרפואי שערי צדק וממתנדבים בעלי הכשרה בהתערבויות ראשונות במצבי חירום. כל מקרה הוא עולם ומלואו, ובמקרים רבים המיון, ההתערבויות הראשוניות והמשך הטיפול היו משמעותיים וסייעו בהפחתת התסמינים הפוסט טראומטיים.

צרכני השירות במלפ"ד היו שבעי רצון מהשירות, בהשוואה לנורמות של השאלון. כמו כן הקשר בין שביעות הרצון לבין ירידה בתסמינים תומך בכך שהשירות תרם לירידה בתסמינים לאחר זמן. לאור זאת, מומלץ להקים מלפ"דים בארץ ובעולם ולעקוב במחקר אחר תוצרי ההערכה, ההתערבות והמיון שיינתנו בהם. למודל המלפ"ד פוטנציאל להיות פריצת דרך בטיפול באנשים בשעות ובימים הראשונים לאחר אירוע רב נפגעים.

רקע

ממצאים

תיאור מקרה

מסקנות והמלצות

